

Jesse Granö

Opas vakuutussäästämiseen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2024

Tiivistelmä

Tekijä(t): Jesse Granö
Otsikko: Opas vakuutussäästämiseen
Sivumäärä: 29 sivua + 1 liitettä
Aika: Huhtikuu 2024

Tutkinto: Tradenomi
Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto: Laskentatoimi ja Rahoitus
Ohjaaja(t): Lehtori Elisabeth Schauman

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja se koostuu raporttiosuudesta sekä itse oppaasta. Raportissa on käyty läpi vakuutussäästämisen perusteet, vakuutussäästämisen tuotteet ja niiden ominaisuudet, vakuutussäästämisen yleisimmät sijoituskohteet ja verottaminen sekä viiden eri henkivakuutusyhtiön tuotteiden esittely esimerkkinä. Raporttiosuutta varten tietoa kerättiin eri artikkeleista ja kirjallisuudesta liittyen aiheeseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä opas vakuutussäästämiseen. Vakuutussäästäminen on sijoittamisen muoto, jossa sijoitetaan tai säästetään henkivakuutusyhtiöiden tarjoamiin vakuutussäästämisen tuotteisiin. Oppaassa on käyty läpi, mitä vakuutussäästäminen on ja mitä vakuutussäästämisessä kannattaa ottaa huomioon. Opas suunniteltiin kaikille asiasta kiinnostuneille sijoittajille. Oppaan lukemisen jälkeen lukija ymmärtää, mitä vakuutussäästäminen on ja mitä kaikkea lukijan kannattaa miettiä ja huomioida etukäteen ennen vakuutussäästämisen aloittamista.

Avainsanat: vakuutussäästäminen, sijoitusvakuutukset, kapitalisaatio-sopimukset, opas

Abstract

Author(s): Jesse Granö
Title: Guidebook for insurance saving
Number of Pages: 29 pages + 1 appendices
Date: April 2024

Degree: Bachelor of Business Administration
Degree Program: Economics and Business Administration
Specialisation option: Accounting and Finance
Instructor(s): Elisabeth Schauman, Senior Lecturer

This thesis was conducted as a functional thesis and it consists of a report section and the guide itself. The report covers the basics of insurance saving, insurance saving products and their features, the most common investment targets in insurance saving, taxation, and the presentation of products from five different life insurance companies as examples. Information for the report section was gathered from various articles and literature regarding the subject.

The purpose of this thesis was to create a guidebook for insurance saving. Insurance saving is a form of investment where funds are invested or saved in insurance saving products offered by insurance companies. The guidebook covers what insurance saving is and what should be considered in insurance saving. It was designed for all investors interested in the subject. After reading the guidebook, the reader will understand what insurance saving is and what considerations should be made before starting insurance saving.

Keywords: saving through insurance, capital redemption contract, guidebook

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tausta ja lähtökohdat	1
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne	2
2	Vakuutussäästäminen	2
2.1	Säästö- ja sijoitusvakuutus	3
2.2	Kapitalisaatiosopimus	5
2.3	Vakuutussäästöjen tuotto	6
2.4	Laskuperustekorko	7
2.5	Vakuutussäästöjen kulut	8
3	Vakuutussäästämisen yleisimmät sijoituskohteet	8
3.1	Rahastot	9
3.2	Osakkeet	10
4	Vakuutussäästämisen verottaminen	11
4.1	Säästö- ja sijoitusvakuutuksen verottaminen	12
4.2	Kapitalisaatiosopimuksen verottaminen	13
4.3	Vakuutussäästämisen tappion hyödyntäminen verotuksessa	14
5	Suomalaisten yhtiöiden tarjoamat tuotteet	14
5.1	LähiTapiola keskinäinen henkivakuutusyhtiö	15
5.1.1	LähiTapiolan vakuutussäästämisen tuotteet	15
5.1.2	LähiTapiola vakuutussäästämisen kulut	16
5.2	OP-Henkivakuutusyhtiö	16
5.2.1	OP vakuutussäästämisen tuotteet	17
5.2.2	OP vakuutussäästämisen tuotteiden kulut	17
5.3	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	19
5.3.1	Mandatumin vakuutussäästämisen tuotteet	19
5.3.2	Mandatum vakuutussäästämisen kulut	20
5.4	Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	21
5.4.1	Nordean vakuutussäästämisen tuotteet	21
5.4.2	Nordea vakuutussäästämisen kulut	22
5.5	Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike	22

5.5.1 Nordnetin vakuutussäästämisen tuotteet	22
5.5.2 Nordnet sijoitusvakuutuksen kulut	23
6 Opas	23
6.1 Oppaan suunnittelu ja tavoitteet	24
6.2 Oppaan toteutus ja käyttö	24
7 Pohdinta ja johtopäätökset	25
Lähteet	26
Liitteet	
Liite 1. Opas vakuutussäästämiseen	

1 Johdanto

Nykyään sijoittajilla on monia mahdollisuuksia tehdä sijoituksia erilaisiin kohteisiin ja tuotteisiin. Yksi sijoittamisen vaihtoehtoista on vakuutussäästäminen, jota tarjoavat vakuutusyhtiöt asiakkailleen. Vakuutussäästämistä suositellaan pitkäaikaisesta sijoittamisesta kiinnostuneille asiakkaille, jotka haluavat yhdistää sijoittamisen ja henkivakuuttamisen (Fennia 2024a). Vakuutusyhtiöt suosittelevat vakuutussäästämistä monilla eri perusteilla, joista eniten mainittuja ovat joustava säästäminen, pitkäaikaisen sijoittamisen tavoittelu, sijoituskohteiden vaihtaminen ilman välittömiä veroseuraamuksia sekä perintösuunnittelu (Nordea 2024a; OP Ryhmä 2024a).

1.1 Opinnäytetyön tausta ja lähtökohdat

Tässä opinnäytetyössä käydään läpi, mitä vakuutussäästäminen on sekä millaisia tuotteita henkivakuutusyhtiöt tarjoavat Suomessa vakuutussäästämiseen. Yhtiöt, joiden tuotteita tarkastellaan, ovat LähiTapiola Keskinäinen henkivakuutusyhtiö, OP-Henkivakuutusyhtiö, Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Yhtiöt on valittu siten, että tarkastelun kohteena olisi mahdollisimman monta erilaista yhtiötä ja niiden tuotetta, muttei kuitenkaan liikaa lukijalle tutustuttavaksi. Tämän vuoksi esimerkiksi kaikkia Suomessa vakuutussäästämistä tarjoavia yhtiöitä ei ole valittu opinnäytetyöhön.

Opinnäytetyön aihe valikoitui omasta kiinnostuksesta sijoittamiseen sekä kiinnostuksesta vakuutussäästämisen aloittamista kohtaan. Työ on valikoitunut myös sen vuoksi, että opinnäytetyön aikana olen ollut vakuutuslalla töissä ja olen törmännyt aiheeseen työssäni. Vakuutussäästämiseen tutustumisen jälkeen huomasin aiheen olevan mielenkiintoinen ja ajankohtainen sijoittamisen maailmassa.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne

Opinnäytetyön toteutustavaksi on valittu toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla alan mukaan esimerkiksi ohje, ohjeistus, opas tai tapahtuman toteuttaminen. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.) Keskeinen asia toiminnallisessa opinnäytetyössä on se, että niissä tuotetaan aina jokin tuote tai teos lopussa, esimerkiksi opas. Tämän opinnäytetyön aiheena on luoda opas vakuutussäästämiseen. Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta, raportista ja oppaasta. Opinnäytetyön ensimmäisessä osassa, eli raportissa, perehdytään vakuutussäästämiseen, vakuutussäästämisen yleisimpiin sijoituskohteisiin, opinnäytetyöhön valittujen suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden tarjoamiin vakuutus tuotteisiin sekä vakuutussäästämisen verottamiseen.

Opinnäytetyön toinen osa on itse opas. Oppaan tarkoituksena on kertoa lyhyesti ja informatiivisesti, mitä vakuutussäästäminen on ja mihin kaikkeen olisi hyvä kiinnittää huomiota vakuutussäästämässä. Opas pyrkii avaamaan lukijalle vakuutussäästämisen vaihtoehtot sekä herättää ajatuksia siitä, mitä vaihtoehtoja lukija itse voisi mahdollisesti käyttää. Opas on tarkoitettu vakuutussäästämisestä kiinnostuneille sijoittajille. Opinnäytetyössä käytetään lähteinä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta ja henkivakuutusyhtiöiden omia internetsivuja vakuutussäästämisestä.

2 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästäminen on pitkäaikaisen säästämisen ja sijoittamisen muoto. Vakuutussäästäminen ei kuitenkaan tarkoita omaisuuden vakuuttamista, vaan sijoittaminen tapahtuu vakuutusyhtiöiden tarjoamien tuotteiden avulla. (Nordea 2024a.) Vakuutussäästäminen tarkoittaa siis käytännössä säästämistä tai sijoittamista vakuutusyhtiöiden tarjoamaan vakuutus tuotteeseen.

Vakuutussäästämisen tuotteita ovat säästöhenkivakuutus, sijoitusvakuutus ja kapitalisaatiosopimus, joista kerrotaan lisää luvussa 2.1 ja 2.2. Vakuutussäästämisen pääasiallinen tarkoitus on kerryttää säästöä vakuutuksenottajalle tai hänen määräämälleen sopimuksen edunsaajalle tulevaisuutta varten (Jokela & Poikonen & Ranta & Westerling 2021, 134).

Jotta seuraavien kappaleiden lukemisesta tulee selkeämpää, selitetään hieman käsitteitä liittyen vakuutussäästämiseen. Vakuutuksenantajalla tarkoitetaan sitä tahoa, joka myöntää vakuutuksia, eli vakuutussäästämisen kohdalla se on esimerkiksi henkivakuutusyhtiö. Vakuutuksenottajalla tarkoitetaan sitä henkilöä, joka on tehnyt vakuutuksenantajan kanssa vakuutussopimuksen, eli yleensä vakuutuksenottaja on vakuutuksen ostaja. Vakuutettu puolestaan on henkilö, joka on vakuutuksen kohteena. Henkivakuutus on vakuutetun kuoleman varalta otettu vakuutus. Vakuutuksen edunsaaja on se henkilö, jolla on oikeus saada vakuutuksenottajan tai vakuutetun vakuutustapahtuman takia suoritettava korvaus. Tällainen korvaus voi olla esimerkiksi henkivakuutuksesta saatava kuolintapauskorvaus. (Jokela ym. 2021, 193–197.) Kuolintapauskorvauksesta kerrotaan lisää alaluvussa 2.1.

2.1 Säästö- ja sijoitusvakuutus

Säästöhenkivakuutus ja sijoitusvakuutus on vakuutussäästämisen sopimus, jolla sijoittaja voi sijoittaa yhden sopimuksen avulla useisiin erilaisiin sijoituskoh-teisiin. Säästö- ja sijoitusvakuutus ei nimestään huolimatta ole perinteinen vakuutus, vaan säästämisen ja sijoittamisen muoto, johon yhdistetään henkivaakuutusurva. (OP Ryhmä 2024a.) Säästöhenkivakuutuksella tarkoitetaan vakuutusta, johon vakuutuksenottaja maksaa vakuutusmaksuja pienissä erissä, eli kerryttää säästöjä. Sijoitusvakuutuksella puolestaan tarkoitetaan säästöhenkivaakuutusta, johon vakuutuksenottaja maksaa yhden tai suuremman maksun, eli sijoituksen. Vakuutuksella voidaan siis säästää ja sijoittaa varat samalla tuottoisesti. (Jokela ym. 2021, 134.)

Säästö- ja sijoitusvakuutuksen toimintaperiaate on yksinkertainen: vakuutuksenottaja maksaa vakuutukseen vakuutusmaksun tai -maksuja ja vakuutusyhtiö säilyttää maksuja asiakkaan nimissä ja maksaa ne tuottoineen sovittuna ajankohtana joko itse vakuutuksenottajalle tai sopimuksessa määrätyle edunsaajalle. Vakuutuksen säästösumma maksetaan sovittulle edunsaajalle, jos vakuutettu elää sopimuksen päättymishetkellä, mutta vakuutuksenottaja voi itse nostaa joko osan säästöistä tai koko säästön jo ennen sovittua sopimuksen sovittua päättymisajankohtaa halutessaan. Säästö- ja sijoitusvakuutuksissa tulee aina olla vakuutettu, joka nimetään sopimusta tehdessä, eikä vakuutettua ole mahdollista vaihtaa sopimuksen tekemisen jälkeen. (Jokela ym. 2021, 134.)

Perinteisissä säästö- ja sijoitusvakuutuksissa säästö muodostuu laskuperustekorosta ja vakuutusyhtiön mahdollisesti maksamasta lisäkorosta, jonka tuotto muodostuu siten, että vakuutusyhtiö sijoittaa asiakkaiden varat omalla parhaaksi nähtävällä tavallaan ja maksaa onnistuneesta sijoitustoiminnasta asiakkaan säästöille lisäkorkoa. Nykyisin säästö- ja sijoitusvakuutukset tehdään kuitenkin pääsääntöisesti sijoitussidonnaisina laskuperustekorosta sijaan. Laskuperustekorosta kerrotaan alaluvussa 2.4. Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa vakuutuksenottaja valitsee vakuutusyhtiön tarjoamista sijoitusvaihtoehtoista ne kohteet, joihin hänen maksunsa sijoitetaan, esimerkiksi vaikka sijoitusrahastoon. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen säästön kehitys riippuu sijoituskohteiden arvonkehityksestä, joten tuotto voi olla myös negatiivinen ja vakuutuksenottaja voi menettää sijoittamansa pääoman. (Jokela ym. 2021, 135.)

Säästö- ja sijoitusvakuutus voidaan tehdä määräajaksi, jolloin säästösumma erääntyy maksettavaksi määräajan päättyessä. Säästö- ja sijoitusvakuutus voi olla myös toistaiseksi voimassa oleva, jolloin vakuutus päättyy joko vakuutetun täytettyä enimmäisiän, joka on määritelty vakuutusehdoissa tai vakuutetun kuollessa. Säästöhenkivakuutuksesta maksetaan aina siis joko säästetty summa tai kuolintapauskorvaus. (Jokela ym. 2021, 135.) Kuolintapauskorvaus on tapaturmaisesta kuoleman varalta oleva kertakorvaus, joka maksetaan vakuutuksen

edunsaajalle, jos vakuutettu kuolee tapaturmaisesti. Maksettava korvaus on vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä, jonka suuruus on vakuutuksenottajan valittavissa. (Jokela ym. 2021, 124.)

Tässä vaiheessa on hyvä huomioida, että säästö- ja sijoitusvakuutusten yhteydessä on nykyisin lähes aina henkivakuutus, joka on kuoleman varalta otettu vakuutus. Henkivakuutusta kutsutaan myös kuolemanvaraturvaksi. Henkivakuutus toimii niin, että vakuutuksenottajan määräämälle edunsaajalle maksetaan vakuutetun kuollessa sopimuksessa sovittu vakuutussumma (Salo & Talvitie 2021). Vakuutusyhtiöiden vakuutusehdot vaihtelevat, joten henkivakuutus voi korvata eri summia, mutta yleisimmin ne pyrkivät vastaamaan vakuutuksen säästöä tai poiketa siitä vain hieman. Aikaisemmin oli yleistä, että vakuutuksenottaja pystyi valitsemaan henkivakuutuksen korvaussummaksi joko 95 prosenttia tai 105 prosenttia säästön arvosta, mutta korvaussumma pyrkii nykyään vastaamaan säästön määrää. Markkinoilta voi tosin löytyä myös tuotteita, jossa vakuutuksenottaja voi valita henkivakuutuksen korvaussummaksi jonkin toisen määrän, esimerkiksi 99 prosenttia tai 101 prosenttia. (Jokela ym. 2021, 135.)

2.2 Kapitalisaatiosopimus

Kapitalisaatiosopimus on hyvin samankaltainen kuin säästöhenkivakuutus tai sijoitusvakuutus, mutta poikkeaa siltä osin, että siinä ei ole ketään vakuutettua. Tämä tarkoittaa sitä, että koska sopimuksessa ei ole vakuutettua, jonka kuolema viimeistään päättäisi sopimuksen, ovat kapitalisaatiosopimukset aina määräaikaisia sopimuksia. Vakuutusluokkia koskevassa lainsäädännössä kapitalisaatiosopimukset kuitenkin lasketaan henkivakuutuksiin kuuluviksi tuotteiksi, joten niitä voivat myöntää vain henkivakuutusyhtiöt. (Jokela ym. 2021, 136–137.)

Kapitalisaatiosopimukset ovat pääsääntöisesti sijoitussidonnaisia, eikä suurin osa vakuutusyhtiöistä enää edes tarjoa perustekorkoista vaihtoehtoa. Kuten säästö- ja sijoitusvakuutuksien kanssa, kapitalisaatiosopimukseen on tarjolla monia sijoituskohteita, eikä niiden vaihtaminen aiheuta luovutusvoittoveroseurauksia. (Jokela ym. 2021, 137.)

Kapitalisaatiosopimus voi säästöhenkivakuutuksen tavoin olla joko kertamaksuinen tai siihen voidaan maksaa useampia maksuja. Sopimuksen säästön voi nostaa kokonaan tai osittain milloin tahansa jo ennen sovittua sopimuksen päättymisajankohtaa. Kapitalisaatiosopimuksen säästö muodostuu sopimukseen maksetuista maksuista ja sopimukseen liitettyjen sijoituskohteiden arvonkehityksestä. Säästöistä vähennetään vakuutusyhtiöiden kulut, suoritettujen toimenpiteiden maksut sekä vielä sijoituskohteista aiheutuvat palkkiot ja kulut, jos niitä on. (Jokela ym. 2021, 137.)

Kapitalisaatiosopimuksen vakuutusajan päättyessä sopimukseen kertynyt säästö maksetaan sopimuksen omistajalle. Mikäli sopimuksen omistaja kuolee ennen sopimuksen päättymistä, kapitalisaatiosopimus liitetään hänen kuolinpesäänsä. Koska kapitalisaatiosopimuksessa ei ole vakuutettua niin kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksissa, siitä ei makseta henkivakuutuskorvausta. (Jokela ym. 2021, 149.)

2.3 Vakuutussäästöjen tuotto

Sijoittajat eivät luonnollisestikaan ole kiinnostuneita sijoittamaan vakuutussäästämisen tuotteisiin, jos ne eivät pysty tuottamaan kilpailukykyistä tuottoa. Vakuutussäästämiselle kilpailevia tuotteita eivät ole ainoastaan eri vakuutusyhtiöiden tarjoamat tuotteet, vaan samoista asiakkaiden varoista kilpailevat myös esimerkiksi pankkitalletukset, osake- ja korkosijoitukset, rahastot ja muut sijoitus tuotteet. Yleensä ratkaiseva tekijä sijoitus- tai säästämiskohteen valinnassa on odotettavissa oleva tuotto verrattuna kohteeseen liittyvään riskiin. (Jokela ym. 2021, 138.)

Asiakkaan saamaan tuottoon vaikuttavat myös vakuutusyhtiön perimät liikekulut, joista kerrotaan vielä lisää myöhemmin. Kokonaisuuden kannalta liikekulu- jen vaikutus tuottoon on kuitenkin pieni, joten tärkeämpää on säästölle kertyvä tuotto. (Jokela ym. 2021, 138.)

Vakuutussäästämisen tuotteet voidaan tuoton kertymisen kannalta jakaa karkeasti kahteen ryhmään. Perinteisissä tuotteissa vakuutusyhtiö maksaa vakuutussäästölle sopimuksenmukaista korkoa, kun taas sijoitussidonnaisissa tuotteissa säästön arvo kehittyy asiakkaan valitsemien sijoituskohteiden arvon kehityksen mukaan. Vaikka tuotteet voidaan jakaa kahteen eri ryhmään karkeasti, on mahdollista yhdistää kyseiset ominaisuudet yhteen tuotteeseen. (Jokela ym. 2021, 138.)

2.4 Laskuperustekorko

Nykyisin suurin osa säästö- ja sijoitusvakuutuksista tehdään sijoitussidonnaisina, mutta aiemmin vakuutukset tehtiin laskuperustekorkoisesti, jossa säästö muodostuu vakuutusyhtiön mahdollisesta lisäkoron maksusta vakuutukseen (Jokela ym. 2021, 135). Vaikka laskuperustekorkoisen vakuutuksen sopiminen on vähentynyt, on vielä voimassa paljon vakuutuksia, jotka on solmittu kyseisellä tavalla.

Laskuperustekorkoisessa säästöhenkivakuutuksessa vakuutusyhtiö päättää, miten asiakkaan maksuista kertyneet varat sijoitetaan. Laskuperustekorkoisen säästöhenkivakuutuksen tuotto muodostuu yleensä ennalta sovitusta laskuperustekorosta ja mahdollisesta asiakashyvityksestä eli lisäkorosta. (Vero 2023a.)

Laskuperustekorolla hyvitetään säännöllisesti säästöhenkivakuutuksen säästöä ja korko voidaan liittää säästöön esimerkiksi kuukausittain. Laskuperustekorko määräytyy joko kiinteän korkoperusteen mukaisesti tai se voidaan sitoa johonkin vaihtuvaan korkoperusteeseen, kuten euriborkorkoon. Laskuperustekorosta voidaan kutsua myös sopimuskoroksi tai takuukoroksi. (Jokela ym. 2021, 138; Vero 2023a.)

Asiakashyvityksestä ja sen myöntämisestä päättää lähtökohtaisesti vakuutusyhtiö ja sen määrään vaikuttavat monet eri seikat, mutta suurimmat vaikuttajat ovat vakuutusyhtiön tulos ja vakavaraisuus sekä vakuutusyhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa. Yleensä asiakashyvitykset maksetaan vuosittain. Koska kiinteä korko ja mahdollinen asiakashyvitys lisätään aina vakuutussäästöön,

josta korko seuraavana vuonna maksetaan, kerryttävät laskuperusteiset vakuutukset korkoa korolle, josta voi muodostua merkittäväkin tuottoa. (Jokela ym. 2021, 138; Vero 2023a.)

2.5 Vakuutussäästöjen kulut

Vakuutussäästämässä vakuutusyhtiö hoitaa asiakkaan puolesta tämän säästöjä ja sijoituksia, ja perii niistä aiheutuvia liikekuluja eri tavoin. Liikekuluja syntyy esimerkiksi vakuutusten myynnistä, sopimusten ja muutosten käsittelystä, rahaliikenteen hoidosta, etuuskien maksamisesta sekä säästö pääoman hallinnoimisesta. Kun vakuutusyhtiö itse sijoittaa varat eteenpäin, muodostuu sille kustannuksia muun muassa sijoituskohteiden ostamisesta, myynnistä ja kurssitietojen päivittämisestä. (Jokela ym. 2021, 147.)

Aikaisemmin vakuutussäästämässä oli käytäntönä, että kulut perittiin heti kerralla koko sopimuskaudelta eli kulut perittiin etupainotteisesti. Nykyisin kulut peritään yleensä sekä maksetuista maksuista että kertyneestä säästöstä, jolloin perittävä kulu ei ole niin suuri ensimmäisellä kerralla kuin aiemmin. Kulujen määrää voidaan myös porrastaa siten, että ensimmäisenä vuotena se on suurempi ja pienenee myöhemmin tai se voi olla sidoksissa maksettuihin maksuihin, eli jos vakuutuksenottaja maksaa maksuja tietyn verran, kulut pienenevät. (Jokela ym. 2021, 147.)

3 Vakuutussäästämisen yleisimmät sijoituskohteet

Vakuutusyhtiöt tarjoavat asiakkaidensa käyttöön useita erilaisia sijoituskohteita. Valittavissa saattaa olla jopa parisataa eri rahastoa tai sijoituskoria, useimmiten kuitenkin noin 20–30 erilaista. (Jokela ym. 2021, 142.) Sijoituskorit ovat vakuutusyhtiöiden itse määrittelemiä sijoituskokonaisuuksia, joita koskevat omat sääntönsä. Niihin sijoitetut varat sijoitetaan useisiin eri instrumentteihin, kuten sijoitusrahastoihin, osakkeisiin, valtionlainoihin ja yrityslainoihin. Sijoituskoreihin pääsee sijoittamaan ainoastaan sijoitusvakuutusten kautta. (Nordea 2024a.)

Koska sijoituskorit ovat vakuutusyhtiöiden omia määrittelemiä sijoituskokonaisuuksia, niistä kerrotaan lisää myöhemmin vakuutusyhtiöiden tuotteiden esittelyn yhteydessä.

3.1 Rahastot

Sijoitusrahasto on sijoitustuote, johon sijoitetut varat on sijoitettu useisiin erilaisiin sijoituskohteisiin, kuten esimerkiksi osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin. Rahasto toimii niin, että rahastoyhtiö ottaa vastaan sijoittajien antamat varat rahastolle ja sijoittaa varat useisiin eri sijoituskohteisiin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. (Pörssisäätiö 2015, 4–5.)

Rahastoon sijoittamisen jälkeen sijoittaja luovuttaa sijoittamiensa varojen sijoituspäätöksien teon rahastonhoitajan vastuulle. Rahastoon sijoitetut varat kuuluvat kokonaan osuudenomistajille heidän omistamiensa rahasto-osuuksien suhteessa. Tämä tarkoittaa sitä, että rahastoa hallinnoiva yhtiö ei siis omista sijoitusrahastoa, vaan sen ainoana tehtävänä on hallita rahastoon sijoitettua varoja ja tästä toiminnasta yhtiö perii palkkion sijoittajilta. (Nikkinen & Rothovius & Sahlström 2002, 18–19.)

Markkinoilla yleisimmin tarjolla olevat rahastotyytit ovat lyhyen koron rahastot, pitkän koron rahastot, osakerahastot sekä yhdistelmärahastot. Lyhyen koron rahastot sijoittavat rahamarkkinainstrumentteihin. Näiden rahastojen riski on pieni, kuten on niiden tuotto-odotuskin, joten niitä käytetään pääasiallisesti lyhytaikaiseen sijoittamiseen, kuten lyhytaikaiseen kassavarojen sijoittamiseen. Tämä puolestaan mahdollistaa sen, että lyhyen koron rahastojen hallinnointipalkkiot ovat pienimmät muihin rahastoihin verrattuna. (Nikkinen ym. 2002, 19.)

Pitkän koron rahastot puolestaan sijoittavat varansa pääosin joukkolainoihin ja muihin korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on yli vuoden. Pitkän koron rahastot voidaan luokitella niiden liikkeelle laskijan perusteella monella eri tavalla. Pitkän koron rahastoissa pitkä laina-aika merkitsee yleensä suurta korkoriskiä, joten kyseisten rahastojen riski on korkorahastoista suurin. (Kallunki & Martikainen & Niemelä 2019, 119–121.)

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti varansa pääasiassa osakkeisiin. Niiden riski on suurempi kuin korko- tai yhdistelmärahastoissa, mutta ne myös vastaavasti tavoittelevat parempaa tuottoa myös. Osakerahastojen sijoituspolitiikat vaihtelevat huomattavasti, riippuen paljon siitä, kuka niitä hallinnoi. Osakerahastojen sijoituspolitiikkana voi toimia esimerkiksi tietyt toimialat, maanosat, yritysten koot tai jollain muulla kriteerillä valitut osakkeet. Osakerahastojen tuototavoite on yleensä sijoituskohteiden mukaisesti valitun vertailuindeksin tuoton ylittäminen, mutta kaikilla osakerahastoilla ei kuitenkaan ole vertailuindeksiä. (Kallunki ym. 2019, 122–123.)

Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä joukkolainoihin että osakkeisiin, joten niiden riski on korkeampi kuin korkorahastoissa, mutta pienempi kuin puhtaissa osakerahastoissa (Kallunki ym. 2019, 122). Yhdistelmärahastoissa joukkolainojen ja osakkeiden painotukset vaihtelevat eri yhdistelmärahastojen välillä, mikä vaikuttaa niiden riskiin ja tuotto-odotuksiin paljonkin. Painoarvot määritellään rahastojen säännöissä. (Kallunki ym. 2019, 122.)

3.2 Osakkeet

Osake tarkoittaa omistusosuutta osakeyhtiössä. Osakeyhtiön osakepääoma muodostuu osakkeista, joita se laskee liikkeelle joko maksullisessa tai maksuttomassa osakeannissa. (Kallunki ym. 2019, 75.) Käytännössä voidaan ajatella, että osakeyhtiö jaetaan pieniin osiin, joita sijoittajat voivat sitten ostaa omistaakseen osan yrityksestä ja yritys saa vastineeksi pääomaa sijoittajilta. Osakkeita ostanut sijoittaja omistaa yhtiöstä siis osuuden, joka on yhtä suuri kuin hänen omistamiensa osakkeiden osuus koko yhtiön yhteenlasketusta osakkeiden lukumäärästä (Kallunki ym. 2019, 75–76).

Osakeyhtiöllä voi olla monta eri osakesarjaa. Eri sarjoilla on erilaisia oikeuksia, ja niiden markkinahinnat voivat tämän takia poiketa toisistaan. Osakesarjat erotellaan toisistaan erilaisten tunnuksien avulla, joskin näistä tunnuksista ei voida

päätellä niiden eri oikeuksia, vaan ne pitää selvittää erikseen. Helsingin pörsissä listatut yhtiöt ovat pääosin luopuneet osakesarjoista, joskin joitakin yhtiöitä vielä on, joissa on osakesarjoja. (Kallunki ym. 2019, 76.)

Osakkeiden toivotaan luonnollisesti tekevän tuottoa sijoittajalle, mutta osakkeiden tuottoa ei voida tietää etukäteen. Tämän vuoksi osakemarkkinat hinnoittelevat osakkeet niin, että niistä saatava tuotto vastaisi pitkällä aikavälillä niihin sisältyvää riskiä. On todettu, että osakekurssit nousevat ajan mittaan, koska talous kasvaa ja talouden kasvu näkyy yritysten tuloksenteossa, mikä vaikuttaa myönteisesti osakekursseihin. Talouden kasvu ei kuitenkaan ole tasaista ja erilaiset suhdanne- ja muut vaihtelut voivat olla voimakkaitakin. (Kallunki ym. 2019, 76.)

Osinko on yhtiön osakkailleen jakama voitto-osuus. Yhtiöt jakavat voitoistaan osan osinkoina osakkeenomistajille ja osan jättävät yleensä yhtiöön. Osakkeenomistajat tekevät päätöksen osingonjaosta ja sen suuruudesta yhtiökouksessa ja useimmiten osinkoa maksetaan kerran vuodessa. Osinko voidaan myös päättää jättää maksamatta, jolloin yhtiö voi käyttää maksamatta jätetyn voiton esimerkiksi investointeihin, mikä kasvattaa yhtiön varallisuutta. Tämän myötä myös osakkeenomistajien varallisuus kasvaa. Osingon määrä ilmoitetaan euroissa yhtä osaketta kohti, kun osinkoa jaetaan. (Kallunki ym. 2019, 78.)

4 Vakuutussäästämisen verottaminen

Kuten kaikessa sijoittamiseen ja rahaan liittyvissä asioissa, myös vakuutussäästämässä on verotukseen liittyviä asioita, joita on hyvä käydä läpi ja joita tulee ottaa huomioon. Seuraavaksi käydään läpi säästö- ja sijoitusvakuutusten verotusta, kapitalisaatiosopimusten verotusta sekä vakuutussäästämiseen liittyviä verovähennyksiä.

4.1 Säästö- ja sijoitusvakuutuksen verottaminen

Säästö- ja sijoitusvakuutuksen maksuja vakuutukseen ei voi vähentää verotuksessa, koska verotuksen näkökulmasta kyseessä on tavanomainen sijoittaminen. Säästöhenkivakuutuksesta kertyvä tuotto on veronalaista kuten muidenkin sijoitusten tuotto, mutta sen tuottoa verotetaan vasta vakuutuksen päättyessä, kun vakuutuksesta maksetaan vakuutuskorvaus. (Kallunki ym. 2019, 234.) Tämän vuoksi säästöhenkivakuutukseen sijoittavan sijoittajan ei tarvitse murehtia verotuksesta vuosittain, vaan vasta vakuutuksen loppupuolella, mikä voi olla osalle sijoittajista helpotus.

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa vakuutussäästön arvo kytketään vakuutusyhtiön omistamien sijoituskohteiden arvon kehitykseen. Tällaisen vakuutuksen sopimusehdoissa voidaan sopia, että vakuutuksenottajalla on oikeus päättää sijoituskohteista ja niiden ostoista ja myynneistä sopimuksen voimassaoloaikana. Tämän seurauksena sijoituskohteiden luovutus ja vaihtaminen ei realisoi veronalaista tuloa vakuutuksenottajalle, koska sijoituskohteet eivät ole vakuutuksenottajan omistuksessa, vaan vakuutusyhtiön omistuksessa. (Kallunki ym. 2019, 234.) Myöskään sijoituskohteiden vaihdot sopimusten sisällä eivät aiheuta veroseuraamuksia. Sama koskee myös vakuutussäästölle mahdollisesti hyvitetävän koron osalta, sillä korkoa ei veroteta vakuutusaikana, vaan korkoa maksetaan jo kertyneellekin korolle koko vakuutusajan. (Jokela ym. 2021, 375.)

Kun vakuutuksen lopussa maksetaan vakuutuskorvaus vakuutuksenottajalle, sen tuotto verotetaan pääomatulona. Jos vakuutuksessa vakuutuskorvaus on sovittu maksettavaksi edunsaajalle ja vakuutuksenottaja on elossa, sen tuotosta maksetaan pääomatulovero ja vakuutuksen säästösummasta lahjavero. Lahjaveroa koskevan säännöksen mukaan säästösumma voi olla verovapaa, jos sen määrä on alle 5000 euroa, eikä edunsaaja ole kolmen vuoden aikana saanut samalta antajalta muita lahjoja, jotka ylittäisivät tuon 5000 euron rajan. (Kallunki ym. 2019, 234.)

Jos taas vakuutuksenottaja on kuollut ja henkivakuutuksesta maksetaan kuoleman takia henkivakuutuskorvaus, on kyseinen korvaus kokonaan perintöveron alaista edunsaajille. Jos edunsaaja ei ole vakuutuksenottajan lähiomainen, on korvaus tällöin kokonaan pääomatuloverotuksen alaista. (Veronmaksajat 2024.)

4.2 Kapitalisaatiosopimuksen verottaminen

Kapitalisaatiosopimuksissa vakuutusyhtiö sijoittaa sijoittajan varat joko oman harkintansa mukaan tai sijoittaja päättää varojen sijoittamisesta, mutta vakuutusyhtiö kuitenkin omistaa sijoitukset ja vakuutusyhtiö maksaa sovittuna ajankohtana sijoittajalle kapitalisaatiosopimukseen sijoitetut varat ja niille kertyneen tuoton. Kapitalisaatiosopimuksen sisällä sijoitetuille varoille saatuja tuottoja ei veroteta sijoittajan verotuksessa niiden kertyessä. Tämä mahdollistaa sijoittajalle tai vakuutusyhtiölle aktiivisen salkunhoidon ilman verojen maksua ennen sijoitusten lunastamista. (Kallunki ym. 2019, 240.)

Sijoittaja maksaa kapitalisaatiosopimuksesta veroa vasta nostaessaan varoja ulos sopimuksesta. Sijoittajalle maksetuissa suorituksissa on kysymys osittain sijoitetun pääoman palautuksesta ja osittain pääomalle kertyneen tuoton maksamisesta. Pääoman palauttamista on sijoittajan kapitalisaatiosopimuksen maksuja vastaava osuus hänelle maksetusta määrästä. Loppuosa maksetusta määrästä on sijoitukselle kertynyttä tuottoa. Tämän vuoksi kapitalisaatiosopimuksen maksut eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia, mutta ne huomioidaan yllä mainitulla tavalla veronalaista tuloa laskettaessa. (Kallunki ym. 2019, 240.)

Koska kapitalisaatiosopimuksen sisällä syntyneitä voittoja ei veroteta niiden syntymishetkellä, myöskään syntyneitä tappioita ei voi vähentää verotuksessa. Tällaiset luovutustappiot ja menot vähennetään kapitalisaatiosopimuksen varoista ja ne pienentävät täten myös sopimuksen arvoa. Tämän myötä luovutustappiot ja menot vähentävät sitä veronalaista tuloa, jonka sijoittaja saa, kun vakuutusyhtiö maksaa sijoittajalle suorituksia kapitalisaatiosopimuksesta. Sijoitus-

ten menestyessä huonosti sijoittaja voi jäädä kokonaisuudessaan tappiolle kapitalisaatiosopimuksen voimassaoloaikana, mutta sijoittaja ei voi vähentää niistä syntyneitä luovutustappioita verotuksessaan. (Kallunki ym. 2019, 240.)

Kapitalisaatiosopimusta käytetään usein verohyötynsä takia, mutta aiemmin sopimuksesta saattoi olla myös verotuksellisesti haittaa tappioiden tapauksessa, koska jos sopimuksesta saatu tulo jäi negatiiviseksi, tappio ei ollut verotuksessa vähennyskelpoinen. Vuodesta 2020 alkaen kuitenkin kapitalisaatiosopimukseen on voitu soveltaa hankintameno-olettamaa ja tappio on voitu vähentää pääomatuloista. (Kallunki ym. 2019, 241.)

4.3 Vakuutussäästämisen tappion hyödyntäminen verotuksessa

Vakuutussäästämiseen liittyvä verotus muuttui vuonna 2020. Muutoksia, joita vuonna 2020 tehtiin, olivat muun muassa tiettyjen etujen poistaminen sekä tappioiden hyödyntäminen pääomatuloverotuksessa. Ennen vuotta 2020 tappiot eivät olleet vähennyskelpoisia pääomatuloverotuksessa, mutta muutoksen jälkeen tappioita voi hyödyntää, tosin vasta sopimuksen päättymisvuonna. Tämä tarkoittaa sitä, että kesken vakuutuskauden tehtävistä nostoista ei voi vähentää pääomatuloverotuksesta. (Sijoittaja.fi 2020.)

Vakuutuksesta muodostuu tappiota, jos vakuutuksen arvo laskee säästettyä pääomaa alemmaksi. Vuoden 2020 muutoksista lähtien tämä arvonalennus on ollut vähennyskelpoinen tappio. Tappion voi vähentää puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä. (Sijoittaja.fi 2020.)

5 Suomalaisen yhtiöiden tarjoamat tuotteet

Seuraavaksi tutustumme opinnäytetyöhön valittuihin henkivakuutusyhtiöihin sekä yhtiöiden tarjoamiin vakuutussäästämisen tuotteisiin. Tulen ensin lyhyesti kertomaan yhtiöiden taustoista ja tämän jälkeen esittelen tuotteet.

5.1 LähiTapiola keskinäinen henkivakuutusyhtiö

LähiTapiola keskinäinen henkivakuutusyhtiö on yksi LähiTapiola-ryhmään kuuluva yhtiö, jonka toimiala on vakuutusyhtiö ja sen pääasiallinen toiminta sijoittuu henkivakuutustoiminnan ympärille. LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö on rekisteröity kaupparekisteriin vuonna 1923 ja kotipaikkana toimii Espoo. (LähiTapiola 2024a; YTJ 2024a.) LähiTapiola Keskinäinen henkivakuutusyhtiö tarjoaa sijoitusvakuutuksia ja kapitalisaatiosopimuksia ja niihin liittyvän omaisuudenhoidon hoitaa LähiTapiola Varainhoito Oy, joka kuuluu myös LähiTapiola-ryhmään (LähiTapiola 2024a; LähiTapiola 2024b).

5.1.1 LähiTapiolan vakuutussäästämisen tuotteet

LähiTapiola keskinäinen Henkivakuutusyhtiö tarjoaa vakuutussäästämistä haluaville asiakkailleen joko sijoitusvakuutusta tai kapitalisaatiosopimusta. Molemmissa tuotteissa LähiTapiola tarjoaa monipuolista valikoimaa sijoituskohteille, joita ovat laajan hajautuksen salkut, Seligson & Co. varainhoitosalkut sekä sijoitusrahastot. (LähiTapiola 2024b.)

Laajan hajautuksen salkkujen kerrotaan olevan sijoitussalkkuja, jotka on suunniteltu pitkäaikaiseen sijoittamiseen. Salkut on hajautettu laajasti, ja hajautuksella pyritään parhaaseen mahdolliseen tuoton ja riskin suhteeseen. Salkuissa varat sijoitetaan eri omaisuusluokkiin, kuten kiinteistöihin ja pääomasijoituksiin. LähiTapiola tarjoaa Laajan hajautuksen salkuissa kolmea eri valmista vaihtoehtoa, jotka ovat Laaja Maltti, Laaja Tasapainoinen ja Laaja Rohkea. Näissä kolmessa vaihtoehtoissa salkkujen sisällöt ja painotukset vaihtelevat salkun riskitason mukaan. Kun sopiva vaihtoehto asiakkaalle on valittu, omaisuudenhoidon ammattilainen päättää sijoituskohteista ja säästöjen kohdentamisesta asiakkaan puolesta sovittujen rajojen puitteissa. (LähiTapiola 2024c.)

Seligson ja Co varainhoitosalkut ovat valmiita sijoitussalkkuja, joissa ammattilainen päättää salkun sisällöstä ja omaisuusluokkahajautuksesta. Kyseisiä salkkuja on tarjolla neljää erilaista vaihtoehtoa, jotka ovat Seligson ja Co Varain-

hoito 25, Seligson ja Co Varainhoito 50, Seligson ja Co Varainhoito 75 ja Seligson ja Co Varainhoito 100. (LähiTapiola 2024d.) Salkut ovat keskenään muuten samankaltaisia, mutta salkkujen varat sijoitetaan osake- ja korkosijoituksiin salkun tavoitteen mukaan. Esimerkiksi Seligson ja Co Varainhoito 25 -salkussa salkun varoista 25 prosenttia sijoitetaan osakesijoituksiin ja 75 prosenttia korkosijoituksiin ja Seligson ja Co Varainhoito 100 -salkussa salkun varat sijoitetaan 100 prosenttisesti osakesijoituksiin. (LähiTapiola 2024e; LähiTapiola 2024f.) Salkuissa on eri tuotto- ja riskiluokitukset sisältöjen mukaan ja salkut on pyritty luomaan erilaisia tuottoja ja riskejä haluaville sijoittajille.

5.1.2 LähiTapiola vakuutussäästämisen kulut

LähiTapiola kertoo tuotesivuillaan, että sijoitusvakuutukselle sekä kapitalisaatio-sopimukselle on vuosittainen hoitokulu, joka vaihtelee säästösumman mukaan 0,5 prosentin ja 0,2 prosentin välillä. Vuosittainen hoitokulu on 0,5 prosenttia 100 000 euroon asti, 0,3 prosenttia 100 000 euron ylittävältä osalta ja 0,2 prosenttia 2 000 000 euron ylittävältä osalta. Sijoituskohteista perittään vielä omat kulunsa, jotka on kuvattu sijoituskohteiden säännöissä ja avaintietoesitteissä. (LähiTapiola 2024b.)

5.2 OP-Henkivakuutusyhtiö

OP-Henkivakuutus Oy on vuonna 1995 perustettu ja rekisteröity yhtiö, jonka päätoimiala on henkivakuutustoiminta. Yhtiö kuuluu OP Ryhmän konserniin ja sen kotipaikkana toimii Helsinki. (YTJ 2024b.) OP Ryhmän muodostaa siihen kuuluvat 102 osuuspankkia vuoden 2023 lopussa sekä niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta. OP Ryhmän omistaa sen yli 2,1 miljoonaa omistaja-asiakasta. OP Ryhmä on karkeasti jaettu kolmeen eri liiketoimintasegmenttiin, jotka ovat vähittäispankki, yritys pankki sekä vakuutuspuoli. (OP Ryhmä 2024b.)

5.2.1 OP vakuutussäästämisen tuotteet

OP-Henkivakuutus Oy tarjoaa asiakkailleen myös kahta vakuutussäästämisen tuotetta, jotka ovat OP Sijoitusvakuutus ja OP Säästösopimus. OP Sijoitusvakuutus on tyypillinen sijoitusvakuutus, jossa on henkivakuutusturva tuotteessa mukana ja OP Säästösopimus on tyypillinen kapitalisaatiosopimus, joka ei sisällä henkivakuutusturvaa. (OP Ryhmä 2024a.)

Sekä OP Sijoitusvakuutuksessa että OP Säästösopimuksessa kerrotaan olevan useita eri sijoituskohteita, joista voidaan valita. Vakuutussäästämisen verkkosivuilla on annettu neljä erilaista vaihtoehtoa sijoituskohteille, jotka ovat OP Premium-sijoituskorit, vastuulliset rahastot, säästäjän rahastot sekä laaja, jopa 50 rahastoa sisältä OP:n sijoitusrahastovalikoima. (OP Ryhmä 2024a.) Valitettavasti koko sijoituskohteiden valikoimaa ei pääse tutkimaan ilman kirjautumista OP:n verkkosivuille.

OP Premium -sijoituskorit ovat valmiiksi luotuja varainhoitoratkaisuja, jotka sisältävät useita sijoituskohteita ja niitä hoitavat aktiivisesti OP:n varainhoidon ammattilaiset. Näitä sijoituskoreja on tarjolla kolmea eri vaihtoehtoa, joissa on eri riski- ja tuottotason odotus. Vaihtoehdot ovat ”OP Premium 25”, jossa 25 prosenttia sijoituskorin varoista on sijoitettuna osakemarkkinoille ja 75 prosenttia korko- ja vaihtoehtoisiin sijoituksiin, ”OP Premium 50”, jossa 50 prosenttia sijoituskorin varoista on sijoitettuna osakemarkkinoille ja 50 prosenttia korko- ja vaihtoehtoisiin sijoituksiin sekä ”OP Premium 75”, jossa 75 prosenttia sijoituskorin varoista on sijoitettuna osakemarkkinoille ja 25 prosentti korko- ja vaihtoehtoisiin sijoituksiin. (OP Ryhmä 2024c.)

5.2.2 OP vakuutussäästämisen tuotteiden kulut

Kuten aiemmin on käyty läpi, vakuutussäästämiseen liittyy kuluja. OP kertoo sijoitusvakuutuksen tuotesivulla seuraavasti kuluista, jotka liittyvät tuotteeseen: ”Kulut koostuvat sijoitusvakuutuksen hoitokuluista ja sijoituskohteiden kuluista. Vastineeksi pääset kiinni laajaan tuotevalikoimaan, jota kehitämme aktiivisesti.”

(OP ryhmä 2024d.) OP ryhmän sijoitusvakuutusten hoitokulut ovat 0,4 prosenttia vuodessa 82 500 euroon asti ja hoitokulu 0,2 prosenttia 82 500 euron ylittävältä osalta. Kun sijoitusvakuutus on ollut vähintään neljä vuotta, neljännessä vuodesta lähtien hoitokulu on vähintään 1,65 euroa kuukaudessa. Sijoitusvakuutukseen maksamista maksuista ei veloiteta erillistä kuluja. Sijoitusvakuutukseen hankittujen sijoituskohteiden kulut vaihtelevat ja näkyvät säästön arvossa päivittäin, sekä sijoituskohteiden vuosittaiset kulut ovat tyypillisesti 0,15–2,5 prosentin välillä. Säästöjen nostaminen sijoitusvakuutuksesta on maksutonta, kun sopimus on ollut voimassa kolme vuotta. (OP Ryhmä 2024d.)

OP Säästösopimuksen kohdalla kulut menevät hieman eri tavalla kuin OP sijoitusvakuutuksen kohdalla. Tärkeä huomio säästösopimuksen kohdalla on huomata, että OP Säästösopimuksen sijoitusaika on enintään 30 vuotta ja vakuutus päättyy kuitenkin viimeistään, kun vakuutuksenottaja on täyttänyt 100 vuotta. (OP Ryhmä 2024e.) OP Säästövakuutuksen kulut on kerrottu tuotteen avaintietoasiakirjassa taulukoituna ja todellisten kulujen kerrotaan vaihtelevan valittujen sijoituskohteiden mukaan tuotteessa.

Kokonaiskulut vakuutukselle voivat olla 170–1060 euron välillä, jos sijoittaja takaisinostaa vakuutuksen suositellun sijoitusajan päätteeksi. OP Säästösopimus ei veloita osallistumiskuluja tai tulosperusteista palkkiota tuotteessa, mutta sopimus sisältää muita kuluja, kuten hallinnollisia kuluja. Nämä kulut peritään vakuutussäästöä vuosittain ja vakuutus sopimuksen kulu on 0,40 prosenttia ja sijoitusvaihtoehtojen kulut vaihtelevat 0,15–2,53 prosentin välillä. (OP Ryhmä 2024e.) OP Säästövakuutuksessa on myös irtautumiskuluja, mikäli sijoittaja päättäisi takaisinostaa vakuutuksen. Kyseistä kuluja ei kuitenkaan peritä, jos sijoittaja pitää tuotetta suositellun sijoitusajan loppuun saakka. Kulun määrä on 1–12 kuukauden ajalta 3 prosenttia ja 13–24 kuukauden aikana 2 prosenttia ja 25–36 kuukauden aikana 1 prosenttia ja 3 vuoden jälkeen vakuutuksen takaisinnosto on kuluton. (OP Ryhmä 2024e.)

5.3 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö

Mandatum Henkivakuutusyhtiö on vakuutusosakeyhtiö, joka on rekisteröity kaupparekisteriin vuonna 1986 ja sen päätoimiala on henkivakuutustoiminta (YTJ 2024c). Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö kuului aiemmin vakuutusyhtiö Henki-Sampo yhtiöön, joka oli finanssiyhtiö Sammon tytäryhtiö. Vuonna 2008 Henki-Sampo muutti nimensä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiöksi, ja samalla henkivakuutuksen rinnalle perustettiin varainhoito. Vuosien aikana Mandatumissa ja Sampo-yhtiössä tapahtui monia muutoksia, mutta vuonna 2023 tapahtui suurimmat muutokset. Sammon hallitus ehdotti 29.03.2023 Mandatumin eriyttämistä Sampo-konsernista ja 17.05.2023 yhtiökokouksessa hyväksyttiin maaliskuun ehdotus. Jakautuminen suoritettiin 01.10.2023, jolloin jakautumisesta syntyneestä Mandatum Oyj:stä tuli Mandatum-konsernin uusi emoyhtiö ja samalla Mandatum täysin eriytettiin Sampo-konsernista. (Mandatum 2024a.)

5.3.1 Mandatumin vakuutussäästämisen tuotteet

Mandatum tarjoaa sijoittajille joko sijoitusvakuutusta tai säästösopimusta, joka on kapitalisaatiosopimus. Molemmat tuotteet ovat samankaltaisia kuin aiemmilla yhtiöillä, joissa sijoitusvakuutus sisältää henkivakuutusturvan ja säästösopimus ei sisällä. Molempiin tuotteisiin pystyy aloittaa säästämisen tai sijoittamisen helposti pienelläkin rahamäärällä ja säästöjä voidaan nostaa kesken sijoitusajan. (Mandatum 2024b.)

Mandatum tarjoaa sijoittajille monia erilaisia sijoituskohteita, joista sijoittaja voi itse valita mieluisimmat kohteet itselleen. Sijoituskohteita on erilaisia osakesijoituskoreja, indeksisijoituskoreja, korkorahasto ja -salkkuja, erilaisia allokaatio-sijoituskoreja ja muita rahastoja. (Mandatum 2024b; Mandatum 2024c.)

Mandatumin sijoitusvakuutusta tai säästösopimusta solmiessa asiakas voi valita sijoitettavan summan joko kertasijoituksena tai kuukausisäästönä. Kertasijoituksen määrä on vähintään 2000 euroa ja kuukausisäästön 50 euroa. Mandatum sijoitusvakuutus ja säästösopimus tarjoavat sijoittajalle joko sijoitussidonnaista

tai perustekorollista säästöä. Sijoitussidonnaisessa säästöissä asiakas voi itse valita hänen tuotto-odotuksiansa ja riskinottohalukkuuttansa vastaavat sijoituskohteet. Perustekorollisessa säästöissä asiakkaan säästöjä hyvitetään kuukausittain vuosikorolla, joka vahvistetaan etukäteen kalenterivuodeksi kerrallaan. Tämän lisäksi perustekorollisille säästöille voidaan maksaa vuosittain erikseen vahvistettavaa asiakashyvitystä. Perustekorollisissa säästöissä Mandatum huolehtii varojen sijoittamisesta. (Mandatum 2024d; Mandatum 2024e.)

5.3.2 Mandatum vakuutussäästämisen kulut

Molemmissa Mandatumin vakuutussäästämisen tuotteissa on kuluja, joita Mandatum veloittaa asiakkailta. Kulut eroavat hieman toisistaan sijoitusvakuutuksen ja säästösopimuksen välillä.

Sijoitusvakuutuksessa maksupalkkio on 2 prosenttia 70 000 euron maksuihin asti ja 0,5 prosenttia 70 000 euron ylittävältä osalta. Mikäli sopimus on tois-
taiseksi voimassa oleva, silloin maksupalkkion suuruus on 1 prosenttia 70 000 euron maksuihin asti ja 0,25 prosenttia 70 000 euron ylittävältä osalta. Sijoitusvakuutuksen hoitopalkkio vuotuisesti on 0,8 prosenttia 70 000 euroon asti ja 0,3 prosenttia 70 000 euron ylittävältä osalta. Jos sijoitusvakuutuksen vakuutus-
säästöistä nostetaan säästöjä muusta syystä kuin kuolemantapauksen takia, nostoista peritään lunastuspalkkiota 0,5 prosenttia perustekorollisista säästöistä ja 1 prosenttia sijoitussidonnaisista säästöistä. (Mandatum 2024d.)

Mandatum säästösopimuksessa veloitetaan maksupalkkiota sijoitussidonnaisista maksuista 2 prosenttia, mikäli sijoitussidonnaiset maksut ovat yhteensä alle 50 000 euroa ja 1 prosenttia, mikäli maksut ovat yhteensä vähintään 50 000 euroa. Perustekorollisista maksuista veloitetaan maksupalkkiota 3 prosenttia. Mandatum säästösopimuksen vuotuinen hoitopalkkio on 0,5 prosenttia. Säästösopimuksen lunastuspalkkio on 1 prosenttia, jos säästöjä nostetaan muusta syystä kuin kuolemantapauksesta. Asiakkaan siirtäessä sijoitussidonnaisia

säästöjä perustekorollisiin säästöihin veloitetaan siirrettävästä säästön määrästä 2 prosenttia siirtopalkkiota ja 1 prosenttia jos siirretään perustekorollisia säästöjä sijoitussidonnaisiin säästöihin. (Mandatum 2024e.)

5.4 Nordea Henkivakuutus Suomi Oy

Nordea Henkivakuutus Suomi Oy on vuonna 1993 kaupparekisteriin rekisteröity vakuutusosakeyhtiö, jonka päätoimiala on henkivakuutustoiminta (YTJ 2024d). Nordea Henkivakuutus Suomi Oy on tytäryhtiö Nordea Bank Oyj-konsernille, joka on yksi suurimmista pohjoismaissa toimivista pankki- ja finanssiyhtiöistä (Nordea 2024b).

5.4.1 Nordean vakuutussäästämisen tuotteet

Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n vakuutussäästämisen tuotteet ovat Nordea Visio -säästöhenkivakuutus ja Nordea Capital -kapitalisaatiosopimus. Nordea Visio-säästöhenkivakuutus on verrattavissa perinteiseen sijoitusvakuutukseen, jossa vakuutuksessa on henkivakuutusturva ja vakuutuksella sijoittaja voi sijoittaa useisiin eri sijoituskohteisiin sekä vaihtaa niitä ilman kuluja ja veroseurauksia sopimuksen sisällä. Nordea Capital -kapitalisaatiosopimus on myös tyyppillinen kapitalisaatiosopimus, jossa vakuutuksessa ei ole vakuutettavaa henkilöä eikä sisällä henkivakuutusturvaa. (Nordea 2024a; Nordea 2024c; Nordea 2024d.)

Nordea tarjoaa säästöhenkivakuutukselle ja kapitalisaatiosopimukselle laajaa sijoituskohdevalikoimaa, joka sisältää erilaisia osakekoreja, rahastoja, sijoitusobligatioita sekä sijoituskoreja. Sijoituskorit ovat ainutlaatuisia vakuutussäästämiseen suunniteltuja sijoituskohteita. Nordealla on monia erilaisia sijoituskoreja, kuten esimerkiksi maapallokori ja graniittisalkku-sijoituskori. Maapallokori edistää ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia ja tarjoaa asiakkaalle erinomaisen omaisuuslajihajautuksen. Graniittisalkku-sijoituskori puolestaan rakentuu kiinteistösijoituksista ja salkkuun sijoitetut varat hajautetaan laajasti ja useisiin omaisuuslajeihin. (Nordea 2024a.)

5.4.2 Nordea vakuutussäästämisen kulut

Nordea säästöhenkivakuutuksen ja Nordea Capital -kapitalisaatiosopimuksen kulut ovat keskenään lähes samanlaiset. Molemmissa säästöistä veloitetaan 0,40 prosentin suuruista vuotuista hoitopalkkiota 100 000 euroon asti. 100 000 euron ylittävältä osalta hoitopalkkion määrä on 0,10 prosenttia. Mikäli sopimus kestää alle 30-vuotta kestävä, sopimuksesta peritään 0,20 prosentin suuruinen hoitopalkkio 100 000 euroon asti ja 0,10 prosentin hoitopalkkio 100 000 euron ylittävältä osalta. Hoitopalkkion lisäksi sijoitussidonnaisiin säästöihin liitettävistä rahastoista, sijoituskoreista ja muista sijoituskohteista veloitetaan niiden sääntöjen mukaiset palkkiot (Nordea 2024c; Nordea 2024d.)

Nordea säästöhenkivakuutuksessa on kulu liittyen henkivakuutusturvaan, joka veloitetaan säästöistä henkivakuutusturvan ylläpitämiseksi. Tämän kulun suuruus on riippuvainen vakuutetun iästä, vakuutussäästöjen arvonkehityksestä sekä vakuutusmaksujen ja mahdollisten takaisinostojen määrästä. (Nordea 2024c.)

5.5 Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike

Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike on vuonna 2023 kaupparekisteriin rekisteröity sivuliike, jonka päätoimiala on henkivakuutustoiminta (YTJ 2024e). Sivuliikkeellä tarkoitetaan paikallista yksikköä, jolla ei ole erillistä oikeushenkilöllisyyttä ja joka on riippuvainen ulkomaisessa omistuksessa olevasta yrityksestä (Tilastokeskus 2024). Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike on osa Norjan henkivakuutusyhtiötä Nordnet Livsforsikring AS, joka on Nordnetin emoyhtiön Nordnet AB:n omistuksessa (Tuppurainen 2023).

5.5.1 Nordnetin vakuutussäästämisen tuotteet

Nordnet tarjoaa vakuutussäästämisen tuotteena sijoitusvakuutusta, nimeltään Nordnet sijoitusvakuutus. Nordnet sijoitusvakuutus sisältää henkivakuutuksen, kuten muutkin sijoitusvakuutukset ja sen kerrotaan olevan täysin digitaalinen,

jolloin sijoitusvakuutuksen avaaminen sekä toimeksiantojen tekeminen on tehtävissä suoraan alusta alkaen verkkopalvelussa tai mobiilisovelluksessa. (Nordnet 2024a.) Nordnet kertoo sijoitusvakuutuksen tuotesivuilla, että Nordnet sijoitusvakuutuksessa voi sijoittaa lähes kaikkiin Nordnetin palveluista löytyviin rahastoihin sekä sijoitusvakuutuksen sisällä säännellyillä markkinapaikoilla listattuihin osakkeisiin ja merkintäoikeuksiin. Nordnet sijoitusvakuutuksen avaamiseen tarvitaan 5000 euron minimitalletus. (Nordnet 2024a.)

5.5.2 Nordnet sijoitusvakuutuksen kulut

Nordnet sijoitusvakuutus sisältää kuluja, joita sijoittaja joutuu maksamaan sopimuksesta. Sijoitusvakuutuksen hallinnointipalkkiot ovat 0,35 prosenttia 100 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta hallinnointipalkkio on 0,15 prosenttia. Sijoitusvakuutukseen kuuluvat välityspalkkiot ovat kotimaan ja pohjoismaiden markkinoilla minimissään 5 euroa tai 0,08 prosenttia ja muissa markkinoissa minimissään 8 euroa tai 0,08 prosenttia. Nordnet sijoitusvakuutuksessa ei veloiteta kuluja talletuksista tai nostoista, mutta pitää huomioida, että vähimmäissijoitus sijoitusvakuutuksen avaamiseksi on 5000 euron suuruinen talletus. Sijoitusvakuutuksen yhteydessä rahastojen merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat kuluttomia, mutta muut rahastoyhtiöiden veloittamat kulut veloitetaan ja ne näkyvät kunkin sijoitettavan rahaston perustiedoista. (Nordnet 2024b.)

6 Opas

Opas tarkoittaa kirjaa tai muuta opastavaa kirjallista julkaisua (Suomisanakirja 2024). Yleisesti ottaen voidaan ajatella, että oppaan tarkoituksena on opettaa tai kertoa jostakin aiheesta mahdollisimman hyvin niin, että oppaan lukemisen jälkeen lukija ymmärtää oppaan aihetta paremmin.

6.1 Oppaan suunnittelu ja tavoitteet

Idea opinnäytetyön aiheeksi syntyi syksyllä 2023, kun valmistuminen kesäksi sekä opinnäytetyön tekeminen tuli ajankohtaiseksi. Mietin pitkään, mistä aiheesta haluaisin tehdä opinnäytetyön. Vakuutusalan työtehtävissäni törmäsin vakuutussäästämiseen ja aihe herätti kiinnostukseni. Tutkin enemmän aihetta ja totesin haluavani tehdä aiheesta opinnäytetyön. Katsoin opinnäytetöiden eri toteutustapoja ja koin toiminnallisen opinnäytetyön sopivan parhaiten omiin tavoitteisiin. Tutkin useita valmiita opinnäytetöitä ja luettuani muutaman muun oppaan, tajusin että haluaisin itse tehdä myös oppaan.

Oppaan kohderyhmänä on vakuutussäästämisestä kiinnostuneet sijoittajat, jotka haluavat tietää aiheesta enemmän. Oppaan tarkoituksena on käydä läpi vakuutussäästämisen ydinasiat selkeästi ja ytimekkäästi. Oppaan tavoitteena on olla yksinkertainen, lyhyt opas, jonka jälkeen lukija ymmärtää, mitä vakuutussäästäminen on ja mitä tulisi ottaa huomioon vakuutussäästämisestä.

6.2 Oppaan toteutus ja käyttö

Opas on tarkoitettu vakuutussäästämisestä kiinnostuneille sijoittajille. Opas on toteutettu siten, että sitä pystyisi käyttämään vakuutussäästämistä aloittaessa tai että siitä voi lukea myös minkä tahansa osion, mikä kiinnostaa lukijaa.

Oppaan tekemisen aloitin sisällysluettelon ja otsikoiden laatimisesta, jonka jälkeen oppaan luominen oli helpompaa. Oppaaseen on kerätty raportin pohjalta olennaisimmat vakuutussäästämiseen liittyvät tiedot ja pyritty selittämään ne mahdollisimman yksinkertaisesti ja selkeästi. Lopputuloksena syntyi opas, jonka lukemisen jälkeen lukija pystyy ymmärtämään aihetta paremmin.

Vakuutussäästämisestä löytyi tietoa paljon ja oppaaseen oli yllättävän helppo kerätä olennaisimmat tiedot yhteen. Tämän vuoksi lukijan on helppo lukea olennaisimmat asiat oppaasta. Pyrin tekemään oppaasta mahdollisimman helppoluokuisen lisäämällä siihen kuvia ja luomalla muutaman luettelomaisen kohdan, josta asiat voi helpommin ymmärtää.

7 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön johtopäätöksenä voidaan pitää, että vakuutussäästäminen on varteenotettava sijoittamisen vaihtoehto. Vakuutussäästäminen tarjoaa kiinnostavaa pitkäaikaista sijoittamista, joka voi sopia monelle erilaiselle aiheesta kiinnostuneelle sijoittajalle. Vakuutussäästäminen on mielestäni mielenkiintoinen aihe ja koen, että kyseinen sijoittamisen muoto ei tule katoamaan ihan hetkessä.

Omasta mielestäni itselle kaikista haastavinta opinnäytetyön tekemisessä oli aiheen valinta ja suunnitteleminen. Toinen ongelma opinnäytetyön tekemisessä oli ajankäytön hallitseminen ja oikean tahdin löytäminen tekemiseen. Työ lähti kuitenkin sujumaan, kun keskitti tarpeeksi aikaa suunnittelemiseen sekä ajankäytön hallintaan. Mielestäni opinnäytetyö onnistui tarpeeksi hyvin itselle asettamien tavoitteiden mukaan ja saavutin omasta mielestäni tavoitteeni.

Lähteet

Fennia 2024. Vakuutussäästäminen ja sijoittaminen. <https://www.fennia.fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/vakuutussaastaminen-ja-sijoittaminen>. Viitattu 03.01.2024.

Jokela, Teemu & Poikonen Piritta & Ranta, Kati & Westerling Tuija 2021. Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 7. päivitetty painos. Finva, Helsinki.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä Jaakko 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8. uud. painos. Alma Talent, Helsinki.

LähiTapiola 2024a. Yhtiöryhmätietoa. <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/lahitapiola-ryhma/yhtioryhmatietoa/>. Viitattu 29.01.2024.

LähiTapiola 2024b. Sijoitusvakuutus. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusvakuutus>. Viitattu 29.01.2024.

LähiTapiola 2024c. Laajan hajautuksen sijoitussalkut. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/saastaminen-ja-sijoittaminen/laajan-hajautuksen-sijoitussalkut/>. Viitattu 12.02.2024.

LähiTapiola 2024d. Seligson ja Co Varainhoito-sijoitussalkut. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/saastaminen-ja-sijoittaminen/seligson-varainhoito/>. Viitattu 12.02.2024.

LähiTapiola 2024e. Seligson ja Co Varainhoito 25. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot-ja-sijoitussalkut/seligson-25/>. Viitattu 21.02.2024.

LähiTapiola 2024f. Seligson ja Co Varainhoito 100. <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot-ja-sijoitussalkut/seligson-100/>. Viitattu 21.02.2024.

Mandatum 2024a. Historia. <https://www.mandatum.fi/konserni/tietoa-yhtiosta/historia/>. Viitattu 19.02.2024.

Mandatum 2024b. Sijoitusvakuutus ja säästösopimus. <https://www.mandatum.fi/sijoittaminen/sijoitusvakuutus-ja-saastosopimus/>. Viitattu 21.02.2024.

Mandatum 2024c. Sijoituskohteet. <https://www.mandatum.fi/sijoituskohteet/>. Viitattu 21.02.2024.

Mandatum 2024d. Sijoitusvakuutus tuoteseloste. https://www.mandatum.fi/4a9d66/globalassets/tuotesivut/17.-sijoitusvakuutus-ja-saastosopimus/610_sijoitusvakuutus_tuotemateriaali_fin_ml_uusmyynti.pdf. Viitattu 04.03.2024.

Mandatum 2024e. Säästösopimus tuoteseloste. https://www.mandatum.fi/48dff8/globalassets/tuotesivut/17.-sijoitusvakuutus-ja-saastosopimus/670_saastosopimus_tuotemateriaali_ha_fin_uusmyynti.pdf. Viitattu 04.03.2024.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY, Helsinki.

Nordea 2024a. Sijoitusvakuutukset ja vakuutussäästäminen. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/vakuutussaastaminen/>. Viitattu 08.01.2024

Nordea 2024b. Tietoa Nordea Bank Oyj:stä. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/nordea.html>. Viitattu 22.02.2024.

Nordea 2024c. Nordea Visio-säästohenkivakuutus. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/vakuutussaastaminen/visio-saastohenkivakuutus.html>. Viitattu 22.02.2024.

Nordea 2024d. Nordea Capital-kapitalisaatiosopimus. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/nordea-capital.html#tab=Sijoituskohteet>. Viitattu 22.02.2024.

Nordnet 2024a. Sijoitusvakuutus. <https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/tilit/sijoitusvakuutus>. Viitattu 29.02.2024.

Nordnet 2024b. Nordnet sijoitusvakuutuksen hinnasto. <https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/hinnasto/sijoitusvakuutus>. Viitattu 29.02.2024.

OP Ryhmä 2024a. Vakuutussäästäminen. https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen?cmpid=.hahevaku.1.text-link.google.sem.mn_gen_vakuutussaastaminen_vakuutuss%C3%A4%C3%A4st%C3%A4minen.ha_jn_sijoitusvakuutus&s_kwcid=AL!7229!3!571751907574!p!!g!!vakuutuss%C3%A4%C3%A4st%C3%A4minen&gclid=CjwKCAiA1-6sBhAoEiwArqIGPsKvWn97GmklgXKOrzv8n0aBzXsUDVsVW-tCXkx6EuDNDtlcj5Uw_RoCDOsQAvD_BwE. Viitattu 08.01.2024.

OP Ryhmä 2024b. OP Ryhmä lyhyesti. <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti>. Viitattu 14.02.2024.

OP Ryhmä 2024c. OP Premium -sijoituskorit. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/premium-sijoituskorit>. Viitattu 14.02.2024.

OP Ryhmä 2024d. OP Sijoitusvakuutus. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus>. Viitattu 19.02.2024.

OP Ryhmä 2024e. OP Säästösopimus avaintietoasiakirja. <https://www.op.fi/tac?did=He-saa0000004291&cs=228066644fa169ea1e7fd3435b133cb4231e9c4f2813a0c9c619474f403f2278>. Viitattu 19.02.2024.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Päivitetty 30.04.2015. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Viitattu 11.01.2024.

Salo, Hanna & Talvitie, Senni 2021. Perustietoa henkivakuutuksesta. Fine 2021. <https://www.fine.fi/oppaat/julkaisu/perustietoa-henkivakuutuksesta.html>. Viitattu 08.01.2024.

Sijoittaja.fi 2020. Sijoitusvakuutuksen verokohtelu 2020 alkaen. Päivitetty 14.10.2020. <https://www.sijoittaja.fi/167455/onko-sinulla-sijoitusvakuutus-teenostot-nyt/>. Viitattu 12.02.2024.

Suomisanakirja 2024. Opas. <https://www.suomisanakirja.fi/opas>. Viitattu 03.04.2024.

Tilastokeskus 2024. Sivuliike. <https://www.stat.fi/meta/kas/sivuliike.html>. Viitattu 22.02.2024.

Tuppurainen, Suvi 2023. Nordnet laajentaa sijoitusvakuutuksiin Suomessa. Päivitetty 04.04.2023. <https://www.nordnet.fi/blogi/nordnet-laajentaa-sijoitusvakuutuksiin-suomessa/>. Viitattu 22.02.2024.

Vero 2023. Henkivakuutuksen verotus. Päivitetty 21.12.2023. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48901/henkivakuutuksen-verotus2/>. Viitattu 25.01.2024.

Veronmaksajat 2024. Vakuutussäästämisen verotus. Päivitetty 30.01.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/neuvot/henkiloverotus/sijoittaminen/vakuutukset/vakuutussaastamisen-verotus/#a0f44ba3>. Viitattu 01.02.2024.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.–2. painos. Tammi, Helsinki.

YTJ 2024a. LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritys/0201319-8>. Viitattu 29.01.2024.

YTJ 2024b. OP-Henkivakuutus Oy. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritys/1030059-2>. Viitattu 12.02.2024.

YTJ 2024c. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritys/0641130-2>. Viitattu 19.02.2024.

YTJ 2024d. Nordea Henkivakuutus Suomi Oy. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritys/0927072-8>. Viitattu 22.02.2024.

YTJ 2024e. Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritys/3343614-2>. Viitattu 22.02.2024.

Opas vakuutussäästämiseen

Sisällysluettelo

Lukijalle	3
Mitä on vakuutussäästäminen?	4
Omien tavoitteiden määrittely	5
Vakuutussäästämisen tuotteen valitseminen	5
Henkivakuutusyhtiön valitseminen	7
Sijoituskohteiden valitseminen	8
Sopimuksen päätyminen ja verotus	8
Lähteet	10

Lukijalle

Sijoittamista suositellaan nykyään kaikille oman talouden ja tulevaisuuden turvaamiseksi. Ongelma kuitenkin sijoittamisessa ja sen aloittamisessa on se, että sijoitustuotteita on paljon markkinoilla tarjolla. Mikäli sijoittaminen ei ole tuttu asia, voi sijoittamisen aloittaminen olla hankalaa. Yksi sijoittamisen vaihtoehtoista on vakuutussäästäminen, johon tässä oppaassa perehdytään.

Tässä oppaassa tullaan käymään läpi vakuutussäästämisen perusteet. Opas on tarkoitettu kaikille aiheesta kiinnostuneille, jotka haluavat tietää vakuutussäästämisestä olennaisimmat asiat. Oppaan lukemisen jälkeen lukijalle muodostuu kuva, mitä kaikkea kannattaa ottaa huomioon vakuutussäästämistä aloittaessa sekä millaisia tuotteita vakuutussäästämässä on tarjolla.

Onnea sijoituksiin!

Jesse Granö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

11.03.2024

Mitä on vakuutussäästäminen?

Vakuutussäästäminen on käytännössä säästämistä tai sijoittamista Suomessa toimivien henkivakuutusyhtiöiden tarjoamiin tuotteisiin. Vakuutussäästäminen ei kuitenkaan tarkoita omaisuuden vakuuttamista, vaan säästäminen ja sijoittaminen tapahtuu vakuutusyhtiöiden tarjoamien tuotteiden avulla.

Vakuutussäästämisen pääasiallinen tarkoitus on kerryttää säästöä vakuutusnottajalle tai vakuutuksenottajan määräämälle edunsaajalle tulevaisuutta varten. Tämän vuoksi vakuutussäästämisen tuotteet on suunniteltu pitkäaikaista säästämistä tai sijoittamista varten.

Vakuutussäästämisessä on muutamia etuja, joita ei kaikissa sijoitustuotteissa ole. Etuja ovat esimerkiksi sijoituskohteiden vaihto vakuutussopimuksen sisällä ilman välittömiä veroseuraamuksia, mahdollisuus säästää tai sijoittaa yhdellä tuotteella sekä ennenaikaisen perintösuunnittelun mahdollisuus sopimuksen edunsaajan kautta.

Vakuutussäästämisen tuotteita ovat säästöhenkivakuutus, sijoitusvakuutus sekä kapitalisaatiosopimus, joista kerrotaan myöhemmin tässä oppaassa vielä lisää. Tuotteet ovat keskenään samankaltaisia sijoittamisen näkökulmasta, mutta niissä on tiettyjä ominaisuuksia, jotka erottavat ne toisistaan.

Omien tavoitteiden määrittely

Ennen sijoittamisen aloittamista on sijoittajan hyvä pysähtyä miettimään, mitkä ovat hänen tavoitteensa sijoittamisen suhteen. Sijoittamista voidaan toteuttaa monella eri tavalla ja tuotteella, minkä vuoksi myös riskit ja tuotto-odotukset vaihtelevat sijoituksien välillä.

Sijoittamiseen liittyy aina tuotto ja riski. Sijoittajan onkin hyvä miettiä, kuinka paljon on valmis ottamaan riskiä ja millaisella tuotto-odotuksella. Riskit ja tuotto-odotukset on yleensä kerrottu sijoitustuotteissa, mutta kuitenkin kaikki asiat elämässä, mikään ei ole kiveen hakattu ja täysin varmaa. Tämän takia sijoittaja voi saada odotettua enemmän tuottoa tai pahimmassa tapauksessa menettää kaiken sijoittamansa ja tähän sijoittajan täytyy olla valmis ennen sijoittamista.

Sijoittajan kannattaa miettiä myös ajan kannalta sijoittamista. Sijoittamista voidaan toteuttaa lyhytaikainen tai pitkäaikainen sijoittaminen mielessä. Vakuutussäästäminen esimerkiksi on suunniteltu pitkäaikainen sijoittaminen mielessä, jonka vuoksi se ei yleensä lyhyellä aikavälillä tuota niin paljon tuottoa kuin sellaiset sijoitustuotteet, jotka on suunniteltu lyhyelle ajalle. Sijoittajan onkin hyvä miettiä, sopiiko vakuutussäästäminen itselle, mikäli tarkoituksena ei ole sijoittaa pitkäaikaisesti.

Vakuutussäästämisen tuotteen valitseminen

Vakuutussäästämisen tuotteita ovat Säästöhenkivakuutus, Sijoitusvakuutus ja kapitalisaatiovakuutus. Säästöhenkivakuutus ja sijoitusvakuutus ovat käytännössä sama tuote. Niiden ainoa eroavaisuus liittyy vakuutuksen maksujen maksamistavassa. Säästöhenkivakuutuksessa vakuutuksenottaja maksaa vakuutusmaksuja pienissä erissä, eli säästää ja sijoitusvakuutuksessa maksetaan isompia maksuja, eli sijoitetaan. Alle on kerätty

tärkeimmät ominaisuudet säästö- ja sijoitusvakuutuksille sekä kapitalisaatiosopimuksille.

Säästö- ja sijoitusvakuutus

- Sisältää henkivakuutuksen, eli vakuutuksenottajan kuoltaessa edunsaajalle maksetaan kuolintapauskorvaus
- Sopimus voimassa vakuutuksenottajan kuolemaan saakka tai sopimuksen irtisanomiseen asti
- Sopimukseen tarjotaan yleensä laajaa sijoituskohteiden valikoimaa, eikä niiden vaihtaminen sopimuksen sisällä aiheuta välittömiä veroseuraamuksia
- Sopimuksen säästön voi nostaa milloin haluaa, myös ennen sovittua sopimuksen päättymistä. Nostosta voi joutua kuitenkin maksamaan kuluja vakuutusyhtiölle

Kapitalisaatiosopimus

- Ei sisällä henkivakuutusta, koska sopimuksessa ei ole vakuutettua
- Sopimus aina määräaikainen
- Mikäli sopimuksenottaja kuolee ennen sopimuksen loppumista, sopimuksen säästöt menevät sopimuksenottajan kuolinpesään.
- Sopimukseen tarjotaan yleensä laajaa sijoituskohteiden valikoimaa, eikä niiden vaihtaminen sopimuksen sisällä aiheuta välittömiä veroseuraamuksia
- Sopimuksen säästön voi nostaa milloin haluaa, myös ennen sovittua sopimuksen päättymistä. Nostosta voi joutua kuitenkin maksamaan kuluja vakuutusyhtiölle

Sijoittajan kannattaa pohtia ennen vakuutussäästämisen aloittamista, kumpi tuotteista sopii itselleen paremmin. Säästö- ja sijoitusvakuutus esimerkiksi voi olla parempi tuote sellaiselle, joka haluaa miettiä perintösuunnittelua etukäteen edunsaajan kautta. Sen sijaan kapitalisaatiosopimus voi sopia sijoittajalle, joka ei ole kiinnostunut edunsaajasta tai henkivakuutuksesta, vaan haluaa keskittyä puhtaasti vain tuotteeseen sijoittamiseen.

Henkivakuutusyhtiön valitseminen

Vakuutussäästämisen tuotteen valitsemisen lisäksi sijoittajan tulee miettiä, minkä henkivakuutusyhtiön kautta tuotteen ottaa. Suomessa on monia henkivakuutusyhtiöitä, jotka tarjoavat vakuutussäästämisen tuotteita, joten yhtiöihin ja niiden tarjoamiin tuotteisiin kannattaakin tutustua etukäteen ja vertailla keskenään ennen päätöksen tekoa.

Keskimäärin eri yhtiöiden tarjoamat tuotteet ja niiden ehdot ovat keskenään samankaltaisia, mutta yhtiöiden sijoituskohteet ja kulut vaihtelevat osittain. Useilla yhtiöillä on omia sijoituskohteita, joihin ei pääse sijoittamaan muiden yhtiöiden kautta. Alle on kerätty esimerkkejä viidestä eri yhtiöstä ja heidän tarjoamista tuotteistaan ja sijoituskohteista lyhyesti:

	<p>LähiTapiola Keskinäinen henkivakuutusyhtiö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sijotusvakuutus ja kapitalisaatiosopimus • Sijoituskohteita muun muassa laajan hajautuksen salkut, Seligson & Co. varainhoitosalkut sekä sijoitusrahastot • Vuosittainen hoitokulu 0,5 prosenttia 100 000 euroon asti, 0,3 prosenttia 100 000 euron ylittävältä osalta ja 0,2 prosenttia 2 000 000 euron ylittävältä osalta + muut kulut
	<p>OP-Henkivakuutusyhtiö</p> <ul style="list-style-type: none"> • OP sijoitusvakuutus ja OP säästösopimus (kapitalisaatiosopimus) • Sijoituskohteita mm. OP Premium-sijoituskorit, vastuulliset rahastot, säästäjän rahastot sekä laaja valikoima muita rahastoja • OP sijoitusvakuutuksen hoitokulut 0,4 prosenttia vuodessa 82 500 euroon asti, 0,2 prosenttia 82 500 euron ylittävältä osalta + muut kulut
	<p>Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mandatum sijoitusvakuutus ja Mandatum Säästösopimus (kapitalisaatiosopimus) • Laaja valikoima erilaisia sijoituskohteita, esimerkiksi osakesijoituskorit, indeksisijoituskorit, korkorahastot ja -salkut sekä monia muita rahastoja • Sijoitusvakuutuksen hoitopalkkio 0,8 prosenttia 70 000 euroon asti ja 0,3 prosenttia 70 000 euron ylittävältä osalta + muut kulut
	<p>Nordea Henkivakuutus Suomi Oy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nordea Visio Säästöhenkivakuutus ja Nordea Capital-kapitalisaatiosopimus • Sijoituskohteita muun muassa osakekorit, rahastot, sijoitusobligaatit sekä sijoituskorit • Hoitokulu molemmissa 0,40 prosenttia 100 000 euroon asti ja 0,10 prosenttia 100 000 euron ylittävältä osalta + muut kulut
	<p>Nordnet Livsforsikring AS Suomen sivuliike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nordnet Sijoitusvakuutus • Sijoituskohteeksi voi valita lähes kaikki Nordnetin palveluista löytyvät rahastot sekä tiettyihin säänneltyihin markkinapaikkoihin listattuihin osakkeisiin ja merkintäoikeuksiin • Hallinnointipalkkiot 0,35 prosenttia 100 000 euroon asti ja 0,15 prosenttia 100 000 euron ylittävältä osalta + muut kulut

On hyvä kuitenkin muistaa, että näiden viiden lyhyesti esitellyn yhtiön lisäksi on useita muitakin henkivakuutusyhtiöitä, jotka tarjoavat myös vakuutussäästämisen tuotteita.

Sijoituskohteiden valitseminen

Kun valinta on tehty henkivakuutusyhtiön ja vakuutussäästämisen tuotteen osalta, tulisi vielä valita, mitä sijoituskohteita valitsee tuotteen sisälle. Kuten äsken todettiin, sijoituskohteet vaihtelevat yhtiöiden välillä, joten sijoituskohteisiin kannattaa tutustua huolella. Yleisimmät sijoituskohteet kapitalisaatiosopimuksissa, säästö- ja sijoitusvakuutuksissa ovat rahastot, osakekorit ja sijoituskorit, mutta myös muita vaihtoehtoja saatavaa olla tarjolla.

Sijoituskohteiden tuotto- ja riskiarviot on yleensä kerrottu tuoteselosteissa ja niihin kannattaa erityisesti tutustua ennen sijoittamista. Sijoituskohteet kannattaakin valita sen mukaan, miten itse ajattelee sijoituskohteiden tuottavan sellaisella riskillä, jonka on valmis ottamaan. On myös hyvä huomioida, että sijoituskohteissa on aina kuluja ja pienetkin kulut voivat olla pitkällä aikavälillä yllättävän suuria. Tämän vuoksi sijoituskohteiden kuluja kannattaa myös vertailla keskenään ja valita sellainen sijoituskohde, jossa kohteen kulut ovat mahdollisimman pienet ja tuotto- ja riskiarviot olisivat silti vielä omaan mieleen.

Sopimuksen päättymisen ja verotus

Säästö- ja sijoitusvakuutus sekä kapitalisaatiosopimus päättyvät lopulta joskus. Kapitalisaatiosopimus on aina määräaikainen, kuten aiemmin todettiin. Yleensä kapitalisaatiosopimukset on ennalta määrätty päättymään esimerkiksi 30 tai 50 vuoden päähän sopimuksen solmimisesta. Kun kapitalisaatiosopimus päättyy, sopimuksen säästö ja kertynyt tuotto

maksetaan sopimuksen omistajalle, mutta mikäli sopimuksen omistaja kuolisi ennen sopimuksen sovittua päättymistä, maksetaan säästö ja tuotto omistajan kuolinpesälle.

Säästö- ja sijoitusvakuutus päättyy, kun vakuutuksenottaja joko täyttää vakuutuksessa määritetyn enimmäisiän tai vakuutuksenottaja kuolee. Mikäli vakuutuksenottaja on elossa vielä sopimuksen päättyessä, hänen vakuutuksensa säästöt ja tuotot maksetaan hänelle tai hänen määräämälleen edunsaajalle. Mikäli vakuutuksenottaja kuolee ennen sopimuksen päättymistä, maksetaan vakuutuksen edunsaajalle henkivakuutusturvasta kuolintapauskorvaus, joka yleensä vastaa vakuutuksessa ollutta säästöä.

Vakuutussäästämiseen liittyy verotuksellisia asioita, kuten kaikkien sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Vakuutussäästämisen yhtenä etuna pidetään sitä, että vakuutussäästämisen tuotteiden sisällä voidaan sijoituskohteita vaihtaa ilman välittömiä veroseuraamuksia, mikä ei ole mahdollista kaikissa sijoittamisen ja säästämisen tuotteissa. Tämän vuoksi sijoittajan ei tarvitse vuosittain murehtia verotuksesta vakuutussäästämisen tuotteissa, vaan verotus tulee ajankohtaiseksi vasta sopimuksen loppupuolella.

On hyvä huomioida, että kun vakuutuksen lopussa maksetaan vakuutuskorvaus vakuutuksenottajalle, sen tuotto verotetaan pääomatulona. Mikäli vakuutuskorvaus maksetaan vakuutuksen edunsaajalle, vakuutuksen tuotosta joudutaan maksamaan pääomatulovero ja vakuutuksen säästösummasta lahjavero. Lahjavero voi veroa koskevan yleissäännöksen mukaan olla verovapaa, jos summan määrä on alle 5000 euroa ja edunsaaja ei ole kolmen vuoden aikana saanut samalta antajalta muita lahjoja.

Lähteet

Jokela, Teemu & Poikonen Piritta & Ranta, Kati & Westerling Tuija 2021. Vapaaehtoinen henkilövakuutus 7. päivitetty painos. Finva, Helsinki.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä Jaakko 2019. Ammattimainen sijoittaminen 8. uud. painos. Alma Talent, Helsinki.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY, Helsinki.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Päivitetty 30.04.2015.
https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Viitattu 11.01.2024.

Salo, Hanna & Talvitie, Senni 2021. Perustietoa henkivakuutuksesta. Fine 2021. <https://www.fine.fi/oppaat/julkaisu/perustietoa-henkivakuutuksesta.html>. Viitattu 08.01.2024.

Sijoittaja.fi 2020. Sijoitusvakuutuksen verokohtelu 2020 alkaen. Päivitetty 14.10.2020. <https://www.sijoittaja.fi/167455/onko-sinulla-sijoitusvakuutus-teenostot-nyt/>. Viitattu 12.02.2024.

Vero 2023. Henkivakuutuksen verotus. Päivitetty 21.12.2023.
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48901/henkivakuutuksen-verotus2/>. Viitattu 25.01.2024.

Veronmaksajat 2024. Vakuutussäästämisen verotus. Päivitetty 30.01.2024.
<https://www.veronmaksajat.fi/neuvot/henkiloverotus/sijoittaminen/vakuutukset/vakuutussaastamisen-verotus/#a0f44ba3>. Viitattu 01.02.2024.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.–2. painos. Tammi, Helsinki.

Kuva 1, kansikuva. Canva

Kuva 2, sivu 1. Pixabay. <https://pixabay.com/fi/photos/kolikot-valuutta-investointeja-948603/>.

Kuva 3. LähiTapiola logo. <https://cargocollective.com/ilmovaltonen/filter/logo/La-hitapiola>.

Kuva 4. OP logo. <https://www.op.fi/documents/20556/65606/OP+Ryhma+liike-merkki/f0f809c6-5e7a-5008-565d-78af2a278d39?version=1.1&t=1646401660140&imageThumbnail=2>.

Kuva 5. Mandatum logo. <https://www.mandatum.fi/4aead8/contentassets/f5ffc0892e644a8ab7f16e21c5fc5f4c/ml-logo-1200-628.jpg>.

Kuva 6. Nordea logo. <https://www.futureworkplaces.fi/company/nordea-life/>.

Kuva 7. Nordnet logo. <https://img.youtube.com/vi/2-t1RMm890Y/0.jpg>.